

za određena dostignuća dodjeljuju pravilima propisane značke i trofeji. Ukupno je obuhvaćeno oko 1000 rekorda u raznim klasama. Kao SR vode se i najveća dostignuća u visini, dužini, trajanju leta i dr. u astronautici. Osnovne organizacije okupljanja jesu: aeroklub, zrakoplovni centar, škola, centar itd. Brigu o zrakoplovnim sportovima u svijetu vodi FAI (osn. 1905), a u nas Zrakoplovni savez Jugoslavije.

Sportszag, sp. tjednik na mađ. jeziku; izlazio u Novom Sadu od 1950 do 1961; prvi urednik András Kovács, a zatim Hugo Ruševljanin.

sprava za veslanje, pomoćno sredstvo za obučavanje početnika; za trening naprednijih veslača i za rekreaciju; mehanizam pomoću kojeg se izvode veslački pokreti u zatvorenom prostoru, na suhom. Sastoji se od sjedala, sličnog onom u veslačkom čamcu, koje klizi na povišenom postolju, okvira s remenima u koje se pričvršćuju stopala i kratkih, zglobovskih vesala. Ta se sprava koristi i u trim kabinama i stanovima.

Spreitzer, Josip (1901), stolnotenisač i funkcionar Somborskog sportskog udruženja; prvi savezni kapetan jugosl. reprezentacije (1928–29).

spreman (engl. ready), tenis: povik suca, odn. primaoca servisa da igra može započeti.

sprint, svladavanje kratkih pruga maksimalnom brzinom kao samostalna disciplina u trčanju, plivanju, brzinskom klizanju, biciklizmu i dr., ili kao sastavni dio kretanja u raznim sp. granama. Temelji se pretežno na motoričkim sposobnostima eksplozivne snage i brzine, a u funkcionalnom smislu na mehanizmu regulacije intenziteta ekscitacije i na anaerobnoj izdržljivosti: 1) atletika: trčanje na 100 m i 200 m, te 400 m (tzv. produženi s.); 2) biciklizam: pojedinačna natjecateljska disciplina na trkalištu (duž. 1000 m) u kojoj se mjeri vrijeme za posljednjih 200 m vožnje; 3) brzinsko klizanje: natjecanje na stazama duž. 500 m i 1000 m; 4) plivanje: natjecanje na 100 m i 200 m u slobodnom plivanju.

sprinter, specijalizirani natjecatelj u sprinterskim disciplinama (atletika, biciklizam, brzinsko klizanje i plivanje).

sprinterice, specijalna obuča za atletičare koji se natječu u trčanju na atletskim stazama te skokovima i bacanju koplja. Radi boljeg odupiranja o podlogu na potplatima se nalaze metalni šiljci — čavli koji mogu biti dugi do 6 mm. Duž. čavala ovisi o vrsti podloge na kojoj se trči. Broj čavala nije propisan. Bacači koplja nose s. koje imaju čavle i na peti.

sprinterski četverboj, brzinsko klizanje; višebodsko natjecanje za muškarce i žene; sastoji se od 4 utrke, od toga dvije na 500 m i dvije na 1000 m; prvi dan se natječe na 500 m i 1000 m i drugi dan ponovno na istim stazama. Pobjeđuje natjecatelj koji pobijedi u 3 utrke, a ako to nikome ne uspije pobjeđuje natjecatelj s najmanjim zbrojem bodova. Bodovi se izračunavaju po posebnim pravilima kod čega se postignuta vremena na utrkama na 1000 m preračunavaju u vrijeme utrka na 500 m. U s.č. se od 1970 održava svake godine PS.

spurt, u brzinskim natjecanjima trenutno veliko povećanje brzine kretanja, u toku utrke kao kratkotrajno ubrzanje ili u završnici utrke kao ubrzanje pred ciljem.

spust, 1) kajakaštvo, kanoistika: natjecateljska disciplina na divljim vodama u kojoj natjecatelj pronalazi put među prirodnim zaprekama, brzacima, kamenjem i među oborenim i naplavljenim deblima. Staze su mnogo duže od staza za slalom (5–15 km). S obzirom na težinu staza i opasnosti, svaki natjecatelj je obavezan pružiti pomoć natjecatelju koji je u životnoj opasnosti. Nepridržavanje tog pravila kažnjava se doživotnom diskvalifikacijom. Staze za spust dijele se po međ. klasifikaciji na lake, srednjeteške, teške, veoma teške, najteže i ekstremno teške. Lagana staza ima male i pravilne valove, put za vožnju je lako uočljiv, ima lakše zapreke. Srednjeteška staza ima vodene »jezike« s pravilnim valovima, lagane virove i povratne struje, a najpovoljniji prolaz se lako prepoznaje. Teška staza ima mnogobrojne »jezike« s visokim i djelomično nepravilnim valovima, »valjke« i teške splavine (prolazi sa splavima na branama). Budući da iz čamca nije uvijek lako prepoznati najpovoljniji prolaz, situacija se mora event. razgledati s obale. Veoma teška staza ima duge »jezike« s visokim i nepravilnim valovima, teške »valjke« i virove, oštre povratne struje i najteže splavnice. Ekstremno teška staza je na granici vozivosti. Poredak na natjecanju se određuje mjerenjem vremena koje je natjecatelj bilo potrebno za prelazak staze od starta do cilja. Kajaci i kanoe za spust (natjecanje na divljim vodama) nemaju kormilo, upravlja se veslom i premještanjem težine veslača; čamci su opremljeni rezervnim veslom. Veslač obavezno nosi štitnik za glavu i plivačku vestu (prsluk). Natječe se u disciplinama K-1 za muškarce i za žene, C-1 za muškarce i C-2 mješovito (1 veslač i 1 veslačica). PS se održava od 1959; 2) skijanje: opći pojam za skijašku stazu na padinama; samostalna alpska disciplina skijanja za muškarce i žene; dio dvojne odn. trojne alpske

SPRINT (atletika)

SPRAVA ZA VESLANJE

kombinacije; natjecateljska staza, kao i staze za spust ostalih skijaša; nalazi se na otvorenim padinama, šumskim prosekama ili posebno izgrađenim stazama šir. najmanje 30 m; duž. staza za natjecanje u s. je oko 2,5–3,5 km a visinskom razlikom 800–1000 m za muškarce, odn. 400–700 m za žene, s tim da je minimalno vrijeme za muškarce 2 min, a za žene 1 min i 40 sek. Smjer s. na stazi je označen kontrolnim vratima; u natjecanju žena izmjenično crvenim i plavim, a kod muškaraca samo plavim kontrolnim vratima. Redoslijed starta pojedinih natjecatelja određuje se ždrijebom, uvažavajući FIS rang-listu, kao i kod ostalih natjecanja u alpskim disciplinama. Natjecatelj mora proći kontrolna vrata. Pri vožnji s. natjecatelj prilagodava svoj stav stazi, nastojeći pri tome zauzeti što povoljniji aerodinamički položaj s jakim pretklonom i rukama ispred tijela, unatrag potisnutih bokova, na paralelnim i jače raširenim skijama (stav »jaje«). Otpor zraka smanjuje se i prikladnom skijaškom odjećom. Na s. stazi, skijaš vozi preko prelomnica, grba i neravnina. Svladavanje takvih neravnina zahtijeva primjenu specifične tehnike, pa i terenskih skokova. Start je pojedinačni u razmaku od 60 sek. Pobjeđuje natjecatelj koji

Staza za skijaški SPUST

SPUST (kajakaštvo)